

Rozenkevers

Sytze Keuning

In het afgelopen voorjaar zwermden op een zondagochtend duizenden roodbruin gekleurde insecten op nog geen halve meter als een deken boven ons gazon. Ik had ze nog nooit eerder gezien. Het leken een soort van kleine kevers met metaalachtig glanzende vleugels die heel mooi oplichtten in het felle zonlicht. Echt een lust om naar te kijken. Toen ik een paar uur later weer keek, was er geen kever meer te bekennen. Dit herhaalde zich in de dagen erna: 's ochtends om een uur of tien vlogen de kevers vlak boven de grasmat en enkele uren later waren ze allemaal weer verdwenen. Mijn vrouw die een scherp oog heeft voor de natuur, zei: 'dit lijkt mij een plaag'. Dat leek mij wat al te voorbarig en ik zei: 'relax, kijk eens hoe mooi die glimmende beestjes wat rondfladderen in de ochtendzon'. Achteraf had ze natuurlijk weer eens helemaal gelijk. Die mooie beestjes zouden een paar maanden later via hun larven onze grasmat ruïneren.

Even zoeken op internet leverde al snel de identiteit van deze kever. Het ging om de rozenkever, ook wel tuinkever of Johanneskever genoemd, gevreesd vanwege de vraatschade die deze kever, maar ook de larven, kunnen aanrichten. De rozenkever heeft vier groeistadia: ei, larve, pop en kever. In het voorjaar komt de kever uit zijn in de grond verscholen pop naar boven om (even) uit te vliegen. De rozenkever kan wel 10 tot 25 centimeter diep in de grond kruipen en legt daar eieren waaruit kleine larven komen. Dat was dus de reden dat de kevers elke dag na een paar uur weer waren verdwenen. De larven groeien uit tot een dikvig en gekromd rupsachtig wezen van zo'n 2 cm lang met een geel-witte kleur. Deze zogeheten engerlingen voeden zich eerst met dood organisch materiaal, maar later ook met de levende wortels van de grasmat. In juli zag ik de grasmat al bruin verkleuren. Van de droogte dacht ik eerst, maar het rare was dat de grasmat losliet en als een kleedje oprolde als je er met je voeten over heen veegde. In de voorbije weken hadden engerlingen de mat vanaf de onderkant keurig losgeknipt.

De natuur heeft oplossingen in allerlei vormen en maten beschikbaar: mollen, vogels, dassen, allemaal lusten ze wel pap van engerlingen. Ook onze kippen zijn er gek op heb ik gemerkt. Zodra ze de kans kregen zochten ze de dode plekken op in het gras, veegden de verdorde mat aan de kant, be-

gonnen druk in de grond te krabben en pikten de ene na de andere vette larve op. Uit een korte bodeminspectie met de schep bleek dat de populatie engerlingen na een week al aardig was gedecimeerd. Nadeel is dat de ravage eerst alleen maar groter wordt, de kippen laten het gazon achter als zwart bouwland. Er is nog een natuurlijke methode die ondergronds werkt. Bepaalde bodemaaltjes of nematoden, een soort minuscule bodemwormpjes, kunnen de engerling binnendringen en van binnenuit opeten, tot deze het loodje legt en de nematode op zoek gaat naar het volgende slachtoffer. Deze 'killer-aaltjes' zijn in tuincentra te koop en worden als natuurlijke bestrijders ingezet. De natuur heeft veel te bieden, als je het maar wilt zien.

Voor de bloedluizen die kippen en pluimveehouders het leven zuur maken, heeft de natuur ook een remedie. In plaats van de bloedluizen te bestrijden met chemische middelen zoals het (verboden) Fipronil - wat de sector in Nederland inmiddels een schade heeft opgeleverd van 75 miljoen euro - kan dit ook met levende roofmijten die bloedluizen op hun menu hebben en al commercieel worden gekweekt en aangeboden. De natuur hangt aan elkaar van soorten die elkaar in evenwicht houden en plagen onderdrukken. In de landbouw én als tuinier kunnen we hier nog veel van leren.

keuning@bioclearearth.nl

